

Sygn. akt III AUa 1131/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2014 r. w Szczecinie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o odsetki

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 września 2013 r. sygn. akt VI U 133/13

1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję i przyznaje ubezpieczonemu H. K. odsetki ustawowe od świadczenia rentowego od dnia 26 listopada 2011r. do dnia zapłaty,
2. oddala apelację w pozostałym zakresie.

SSO del. Beata Górską SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka

Sygnatura akt: III A Ua 1131/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczony H. K. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddziału w G. z dnia 11.12.2012 roku odmawiającej wypłaty odsetek twierdząc, że żądanie wypłaty odsetek jest w pełni uzasadnione bowiem komisja lekarska ZUS dopuściła się rażącego błędu w ocenie stanu zdrowia ubezpieczonego stwierdzając w orzeczeniu z dnia 30.09.2011 roku, iż jest on zdolny do pracy. Orzeczenie to stanowiło podstawę do wydania przez organ rentowy w dniu 15.11.2011 roku decyzji odmawiającej prawa do renty, która następnie została uznana w sprawie VI U 1694/12

przez Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 6.09.2012 roku za nieprawidłową.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., wniósł o oddalenie odwołania twierdząc, że zgodnie z art.118 ustawy z dnia 17.12. 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. Ust. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zmianami) -organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego. Jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1. Organ rentowy podniósł, że wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

A zatem w ocenie organu rentowego pozostawałby on w zwłoce tylko wtedy, jeśli nie dokonał przekazu środków przed 25.12.2012 r. Skoro wypłata zaległego świadczenia za okres 1.11.2011 r. do 30.11.2012 r. została dokonana w dniu 21.11.2012 na rachunek banku decyzją z dnia 14.11.2012 r. to organ rentowy wykonał wyrok ustalając prawo do renty zgodnie z jego treścią, a po wypłacie zaległości, podejmując (od świadczenia przysługującego za grudzień 2012 r.) comiesięczną wypłatę w wyznaczonym terminie. Organ rentowy nie ustosunkowała się do stanowiska odnośnie zarzutu ubezpieczonego dotyczącego błędu organu rentowego w zakresie oceny jego stanu zdrowia przez lekarza orzecznika ZUS.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony H. K. złożył w dniu 31.03.2011 r. wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Po przeprowadzeniu badania lekarskiego lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 26.05.2011 r. orzekł, że ubezpieczony jest niezdolny do pracy od 7.03.2011 r. do 31.05.2012 r. Na podstawie tego orzeczenia pozwany decyzją z dnia 5.07.2011 r. przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy jednakże w ramach nadzoru orzeczniczego sprawa została ponownie skierowana do komisji lekarskiej ZUS. Komisja ta orzeczeniem z dnia 30.09.2011 r. ustaliła brak niezdolności do pracy. Ubezpieczony zaskarżył decyzję do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 6.09.2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy począwszy od 1 listopada 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Strony nie wniosły apelacji w przedmiotowej sprawie i wyrok uprawomocnił się w dniu 15 października 2012 roku. Prawomocny wyrok Sądu wpłynął do pozwanego w dniu 30 października 2012 roku.

Ubezpieczony otrzymuje świadczenie w terminie do 25 dnia każdego miesiąca.

W dniu 6 grudnia 2012 roku ubezpieczony złożył w ZUS wniosek o wypłatę odsetek od dnia 1 listopada 2011 roku.

Decyzją z dnia 11 grudnia 2012 roku pozwany odmówił wypłaty odsetek.

Od decyzji tej ubezpieczony odwołał się w dniu 28 stycznia 2013 r. do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim.

Biegli, endokrynolog L. P., neurolog A. G., ortopeda B. S. przesłuchani przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w dniu 25 czerwca 2013 roku zeznali, że opinię w sprawie VI U 1694/11 opracowali na podstawie tych samych dokumentów jak komisja lekarska w Z. bo innych nie było oraz, że ocena stanu zdrowia ubezpieczonego dokonana przez lekarza orzecznika ZUS i komisję lekarską ZUS mieściła się w dopuszczalnej interpretacji wyników badań. Przesłuchiwana w tym samym dniu biegła otolaryngolog K. S. zeznała, że oparła swoją opinię na tych samych dokumentach jak komisja lekarska ZUS, a jej zdaniem ubezpieczony nie był niezdolny do pracy.

Sąd Okręgowy wskazał, że ubezpieczony H. K. oparł swoje roszczenie na zarzucie popełnienia przez organ rentowy błędu, co miało polegać na dokonaniu przez komisję lekarską ZUS nieprawidłowej oceny jego stanu zdrowia i zdolności do pracy. Nie podnosił natomiast zarzutu opóźnienia ZUS w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 6 września 2012 r.

Przyjął zatem, że spór między stronami dotyczy wyłącznie kwestii, czy pozwany dopuścił się błędu, który był przyczyną opóźnienia w przyznaniu ubezpieczonemu należnego świadczenia.

Sąd pierwszej instancji wskazał, na treść art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. Ust. z 1998 r. nr 137 poz 887 z późn. zmianami) zgodnie z którym -jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Oznacza to zdaniem Sądu Okręgowego, że tylko w jednym przypadku ZUS jest obowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego. W ocenie Sądu Okręgowego, ma to miejsce wówczas, gdy w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność, nie dokona świadczeń w terminach określonych przepisami dotyczącymi ich przyznawania i wypłacania.

Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd Okręgowy wskazał, że postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało ponad wszelką wątpliwość, że organ rentowy nie popełnił błędu będącego przyczyną wydania decyzji odmawiającej przyznania ubezpieczonemu H. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i w efekcie, powodującego opóźnienie w przyznaniu świadczenia. Jego zdaniem wynika to jednoznacznie z zeznań biegłych opracowujących opinię w sprawie VI U 1694/12, którzy stwierdzili, że na podstawie dostępnych wyników badań można byłoby orzec zarówno tak jak lekarz orzecznik ZUS, bądź też tak jak komisja lekarska ZUS.

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony.

Zaskarżył wyrok w całości i wniósł o jego zmianę i przyznanie odsetek od 1 listopada 2011r. do dnia zapłaty lub uchylenie wyroku.

W uzasadnieniu wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezasadnie przerwał mu pobieranie renty i po jej odzyskaniu wypłacił ją, ale bez odsetek. Ubezpieczony podał, że jego rodzina przez okres jednego roku, z uwagi na błędne orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 30 września 2011r. została pozbawiona środków do życia. Jego zdaniem Komisja Lekarska ZUS w dniu wydawania orzeczenia wiedziała o jego poważnej chorobie tarczycy, wytrzeszczu gałek ocznych, podwójnym widzeniu obrazów. Apelujący podał również, że lekarze orzecznicy ZUS orzekający w jego sprawie nie powinni orzekać w komisjach lekarskich bowiem orzekają nie jak lekarze tylko urzędnicy szukający oszczędności. Ubezpieczony powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 września 2007r. sygn. P11/2007, w który wskazano, że w przypadku odpowiedzialności organu rentowego za wydanie decyzji niezgodnej z prawem, nie będzie on mógł przyjąć, że ostatnią okolicznością do wydania ostatecznej decyzji był dzień wpływu prawomocnego orzeczenia sądu i wówczas będzie musiał wypłacić odsetki za czas toczącego się postępowania w sądzie. Ubezpieczony podtrzymał wniosek o wyłączenie sędziego wydającego wyrok. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem z dnia 24 czerwca 2014r. oddalił wniosek.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się zasadna.

Postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Rozważając zakres kognicji sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy stwierdził, iż sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, iż sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSN 2008/6/55.). Dodatkowo należy wskazać, iż dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, sąd drugiej instancji może podzielić i uznać za własne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r., sygn. akt II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Prawo do odsetek z tytułu opóźnienia w przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych reguluje przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm., powoływanej dalej jako: "ustawa systemowa"), zgodnie z którym jeżeli ZUS - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które ZUS nie ponosi odpowiedzialności.

W myśl natomiast mającego w tym zakresie charakter przepisu szczególnego art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem tego, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (ust. 1a). Stosownie do treści art. 118 ust. 4 tej ustawy, przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, ust. 1-3 stosuje się odpowiednio.

Z przedstawionego stanu prawnego wynika, iż jeżeli dla stwierdzenia uprawnień do świadczenia wymaga się wydania decyzji, termin do jej wydania biegnie od daty wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności, co dotyczy także ponownego ustalenia prawa do świadczenia. Przez wyjaśnienie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Wyjaśnienie okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza dokonanie czynności mającej na celu ustalenie stanu faktycznego, czyli przeprowadzenie dowodów i ich ocenę.

Przesłanką powstania po stronie organu rentowego obowiązku wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 501), a zatem w tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego.

Nie ulega wątpliwości, że przewidziane w art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy systemowej wyłączenie obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek nie jest zależne od wykazania, że organ rentowy nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia. Zawarte w tym przepisie określenie: "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia: "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od ZUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005 nr 10, poz. 147).

Podjmując próbę klasyfikacji błędów organu rentowego, można je podzielić na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych.

Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa jest popełniany wówczas, gdy na podstawie prawidłowo i kompletnie zebranego materiału dowodowego i po ustaleniu niezbędnych okoliczności organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, ponieważ błędnie dokonuje interpretacji obowiązujących regulacji w przedmiotowym stanie faktycznym. W takiej sytuacji sąd nie uzupełnia ustaleń faktycznych dokonanych przez organ rentowy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem oznacza, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ten organ ponosi odpowiedzialność, choćby nie można mu było zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04, OSNP 2005 nr 19, poz. 308, czy wyrok z dnia 14 września 2007 r., III UK 37/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 326). Jeżeli zatem organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem sądu liczone od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek.

Bardziej złożona jest prawna kwalifikacja błędu w ustaleniach faktycznych jako przesłanki uzasadniającej odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Możliwa jest bowiem sytuacja, że przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych Sądu.

Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi za to opóźnienie odpowiedzialności, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin ZUS nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia, z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność.

Prawna problematyka postępowania dowodowego i wyjaśniającego związana jest w dużym stopniu z kompetencjami organu rentowego związanymi ze środkami dowodowymi dopuszczonymi w postępowaniu przed organem rentowym. Reguły postępowania dowodowego ustanowione zostały w odmienny sposób niż w Kodeksie postępowania administracyjnego, z którego wynika, że dowodem jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem (art. 75 § 1 k.p.a.). W postępowaniu emerytalno-rentowym obowiązuje zasada odwrotna - dowodem jest tylko to, co prawo za dowód uznaje i jako dowód dopuszcza. Wyjaśnienie okoliczności koniecznych do wydania decyzji następuje zatem również przez sąd. W kontekście prawa do odsetek istotne jest więc stwierdzenie, czy organ rentowy w ramach udzielonych mu kompetencji i nałożonych obowiązków podjął określone działania zmierzające do ustalenia prawa i wyjaśnienia związanych z tym okoliczności.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy podnieść należy, że organ rentowy, dysponując analogicznym materiałem dowodowym co Sąd, dokonał odmiennych ustaleń co do zdolności ubezpieczonego do pracy. W przedmiotowej sprawie H. K. złożył w dniu 31.03.2011 r. wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Po przeprowadzeniu badania lekarskiego lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 26.05.2011 r. orzekł, że

ubezpieczony jest niezdolny do pracy od 7.03.2011 r. do 31.05.2012 r. Na podstawie tego orzeczenia organ rentowy decyzją z dnia 5.07.2011 r. przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy jednakże w ramach nadzoru orzeczniczego sprawa została ponownie skierowana do komisji lekarskiej ZUS. Komisja ta orzeczeniem z dnia 30.09.2011 r. ustaliła brak niezdolności do pracy. Ubezpieczony zaskarżył decyzję do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 6.09.2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy począwszy od 1 listopada 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Strony nie wniosły apelacji w przedmiotowej sprawie i wyrok uprawomocnił się w dniu 15 października 2012 roku. W tych okolicznościach należy stwierdzić, że organ rentowy nieprawidłowo ocenił zgromadzony materiał dowodowy.

Organ rentowy dysponował w dniu wydawania decyzji dokumentacją lekarską tożsamą z tą, którą dysponował Sąd wydający wyrok w sprawie o sygn. VI U 1694/11, czyli pozwalającą przyznać ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 listopada 2011r. Powyższe okoliczności wskazują, że brak jest podstaw, aby uznać, że opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do renty nastąpiło z przyczyn niezależnych od ZUS, a dopiero wyrok Sądu Okręgowego z dnia 6 września 2012r. otwierał drogę do przyznania tego prawa. Konstatacji tej w żaden sposób nie podważają zeznania biegłych z 25 czerwca 2013r. Jak wynika z przedstawionych wyżej wyników postępowania dowodowego, ustalenia Komisji Lekarskiej ZUS-u w przedmiocie zdolności H. K. do pracy okazały się błędne. Biegli sądowi na podstawie tych samych okoliczności i tych samych dokumentów – tak samo jak Lekarz Orzecznik w postępowaniu przed organem rentowym - ustalili, że H. K. jest niezdolny do pracy. Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał błędną decyzję, odmawiającą przyznania prawa do świadczenia w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, gdyby tylko lekarze orzecznicy prawidłowo ustalili stan zdrowia ubezpieczonego. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność. Na marginesie tylko można wskazać, iż taka sytuacja jak w niniejszej sprawie została wprost wymieniona przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 roku. W punkcie 8. uzasadnienia prawnego tego wyroku, Trybunał wyliczył bowiem sytuacje, w których opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia będzie spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy – jako jedną z nich wskazując „błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy”.

Mając na uwadze wyżej wskazane okoliczności faktyczne oraz rozważania prawne należało przyjąć, że organ rentowy orzekając decyzją z dnia 15 listopada 2011 r. dysponował pełnym materiałem pozwalającym na orzeczenie o niezdolności ubezpieczonego do pracy. Przesądza to o odpowiedzialności organu rentowego za odmowę prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, co z kolei uzasadnia roszczenia ubezpieczonego w zakresie odsetek. Wobec powyższej argumentacji obowiązek świadczenia po stronie organu rentowego nie powstał dopiero od chwili ostatecznego rozstrzygnięcia sporu przez sąd okręgowy, który wyrokiem z 6 września 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję, a od 26 listopada 2011r.. W tej sytuacji organ rentowy w ramach przysługujących mu kompetencji miał możliwości przyznania skarżącemu prawa do świadczenia wcześniej niż w wykonaniu prawomocnego wyroku sądu okręgowego, a zatem można uznać opóźnienia w rozumieniu art. 85 ust. 1 ustawy systemowej.

W tej sytuacji, z uwagi na treść przepisu art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, koniecznym stało się orzeczenie jak w punkcie I sentencji wyroku. W przeciwnym razie konsekwencje błędnej decyzji organu obciążałyby tylko ubezpieczonego.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych(Dz.U. 1999.12.104) odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. 4. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Ustalając datę, od której ZUS pozostawał w opóźnieniu z wypłatą należnego ubezpieczonemu świadczenia, Sąd Apelacyjny uwzględnił to, że termin wypłaty świadczenia został w przypadku ubezpieczonego ustalony na dzień „25” każdego kolejno po sobie następującego miesiąca. Tym samym uznać należało, że ZUS w opóźnienie w wypłacie należnego mu świadczenia

popadł dopiero od dnia następującego po dniu planowanej kolejnej wypłaty, tj. od dnia 26 listopada 2011 roku albowiem jak już wcześniej wskazano w wyroku z dnia 6 września 2012r. przyznano ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 listopada 2011r. W zwłóce tej ZUS pozostawał aż do dnia, w którym wypłata należnej ubezpieczonemu renty w odpowiedniej wysokości została wznowiona.

Mając na uwadze powyższą ocenę, wobec uznania, iż prawo do odsetek przysługuje H. K. od dnia 26 października 2011 roku, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do odsetek ustawowych za okres od 26 listopada 2011 roku do dnia wznowienia wypłaty. W pozostałym zakresie, to jest co do żądania zasądzenia odsetek za okres od 1 listopada 2011 roku apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie (art. 385 k.p.c.).

SSO del. Beata Górska SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka